

Presuda Suda od 10. siječnja 1985.

Predmet 229/83.

Association des Centres distributeurs Edouard Leclerc i ostali protiv SARL "Au blé zeleno" i ostali.

Zahtjev za prethodnim mišljenjem: Cour d'appel de Poitiers - Francuska. –

Fiksne cijene za knjige.

European Court Records 1985 stranica 00001

Ključni pojmovi

1. Tržišno natjecanje - pravila Zajednice - obveze država članica

(Ugovor o EEZ, čl. 5, drugi stavak i čl. 85 (1))

2. Tržišno natjecanje - pravila Zajednice - nacionalno zakonodavstvo o cijeni knjiga - sukladnost - uvjeti

(Ugovor o EEZ, čl. 3 (f), čl. 5, drugi stavak, i čl. 85)

3. Sloboda kretanja dobara - količinska ograničenja - mjere s istovrsnim učinkom - pojam - zakonodavstvo koje diskriminira uvozne proizvode

(Ugovor o EEZ, čl. 30)

4. Sloboda kretanja dobara - odstupanja - članak 36 Ugovora - usko tumačenje - zaštita potrošača - zaštita stvaralaštva i kulturne raznolikosti u području nakladništva - izuzeća

(Ugovor o EEZ, čl. 36)

5. Sloboda kretanja dobara - količinska ograničenja - mjere s istovrsnim učinkom - zakonodavstvo o cijeni knjige - zabrana - uvjeti

(Ugovor o EEZ, čl. 30)

Sažetak

1. Iako je istina da se pravila o tržišnom natjecanju iz članka 85 (1) Ugovora o EEZ odnose na djelatnost poduzetnika, a ne na nacionalno zakonodavstvo države članice nisu ništa manje dužne sukladno drugom stavku članka 5. Ugovora osigurati, putem nacionalnog zakonodavstva, punu i jedinstvenu provedbu prava Zajednice ili djelotvornost njenih provedbenih mjera; niti smiju uvesti ili održati mjere na snazi, uključujući i mjere zakonodavne naravi, koje mogu učiniti nedjelotvornim pravila o tržišnom natjecanju koja se primjenjuju na poduzetnike.

2. Kao što određuje pravo Zajednice, u nedostatku politike tržišnog natjecanja Zajednice s obzirom na trgovinu knjiga, obveze država članica prema drugom stavku članka 5 Ugovora, a u svezi sa člankom 3 (f) i 85, nisu dovoljno određene da priječe države članice od usvajanja zakona prema kojima maloprodajne cijene knjiga moraju biti određene od strane izdavača ili uvoznika i obvezujuće su za sve trgovce, pod uvjetom da je takvo zakonodavstvo u skladu s ostalim odredbama Ugovora, a posebice onima koje se odnose na slobodu kretanja robe.

3. Svaka nacionalna mjera koja je u mogućnosti ometati trgovinu unutar Zajednice, izravno ili neizravno, stvarno ili potencijalno, smatrat će se mjerom s istovrsnim učinkom količinskom ograničenju u smislu članka 30 Ugovora. Na primjer, to bi bio slučaj kada nacionalno zakonodavstvo tretira različito domaće proizvode od uvezenih proizvoda ili na bilo koji način otežava plasiranje uvoznih proizvoda na tržište u odnosu na domaće proizvode.

4. Budući da odstupa od temeljnih načela Ugovora, članak 36 se mora tumačiti usko i njegova primjena se ne može proširiti na ciljeve koji nisu izričito navedeni u istom. Ni zaštita potrošača interesa ni zaštita stvaralaštva i kulturne raznolikosti na području izdavačke djelatnosti se ne navodi u članku 36 te se stoga navedeni članak ne može primijeniti.

5. U kontekstu nacionalnog zakonodavstva o cijeni knjiga, sljedeće mjere predstavljaju mjere s istovrsnim učinkom količinskom ograničenju uvoza suprotno članku 30 Ugovora:

(a) odredbe prema kojima je uvoznik odgovoran za poštovanje zakonske obveze o deponjiranju jednog primjerka svake uvezene knjige pri nadležnim tijelima, to jest glavni distributer, odgovoran za određivanje cijena na malo i

(b) odredbe koje zahtijevaju da se maloprodajna cijena određena od strane izdavača primjenjuje na knjige objavljene u odnosnoj državi članici koje su ponovno uvezene nakon izvoza u druge države članice, osim ako se ne utvrdi da su te knjige izvezene isključivo u svrhu ponovnog uvoza u cilju zaobilaženja zakonodavstva u pitanju.

Stranke

U predmetu 229/83

Zahtjev Sudu na temelju članka 177 Ugovora o EEZ od strane prizivnog suda za prethodnim mišljenjem u postupku koji se vodi pred tim sudom između

Association des centri distributeurs Edouard Leclerc, Pariz,

Sa thouars distribuers et autres, Sainte-rub,

i

Sarl 'au ble vert', thouars;

Georges lehec, Auxerre;

Sub pelgrim, thouars;

Union des syndicale libraires de France, Paris;

Ernest Marchand, thouars;

Jeanne demee r. palluault, thouars,

Predmet

Tumačenje članka 3. (f) i 5 Ugovora o EEZ,

Tekst presude

1. Odlukom od 28. rujna 1983 zaprimjenom na Sudu dana 10. listopada 1983, Prizivni sud je uputio Sudu na temelju članka 177 Ugovora o EEZ prethodno pitanje o tumačenju različitih pravila prava Zajednice, posebice odredbi koje se odnose na tržišno natjecanje na zajedničkom tržištu i člancima 3 (f) i 5 Ugovora o EEZ, radi ocjene sukladnosti prava Zajednice i nacionalnog zakonodavstva koje zahtijeva da se svi trgovaca pridržavaju prodajnih cijena knjiga utvrđenih od strane izdavača ili uvoznika.

2. Pitanje se postavilo u postupku između udruge Des clubs distributeurs Edouard Leclerc (u daljnjem tekstu: "Leclerc") i Thouars distribucije koji je dio Leclerc grupe, s jedne strane, i raznih knjižari u sustavu Thouars i Syndicale des libraires de France (Francuska udruga knjižara), s druge strane. Spor se odnosi na obvezu pridržavanja maloprodajnih cijena koje su određene u skladu sa Zakonom br. 81-766 od 10. kolovoz 1981 o cijenama knjiga.

3. Leclerc ima prodajna mjesta u cijeloj Francuskoj koja su u početku prodavale namirnice, ali su proširile svoje poslovanje na prodaju ostalih proizvoda, uključujući i knjige. Prodajna mjesta ("outleti") su poznata po niskim cijenama. Thouars distribucija, kao i ostali distributeri u grupaciji Leclerc, prodavali su knjige po cijenama nižim od fiksnih cijena određenih prema navedenim zakonima.

4. Prema zakonu od 10. kolovoza 1981 svi izdavači ili uvoznici knjiga su bili dužni odrediti fiksnu maloprodajnu cijenu za knjige koje objavljuju ili uvoze. Prodavači su morali naplatiti efektivnu cijenu za prodaju javnosti između 95% i 100% te fiksne cijene. Zakon izuzima određene privatne i javne osobe, kao što su knjižnice i obrazovne ustanove, iz obveze plaćanja te cijene i omogućuje rasprodaju pod određenim uvjetima. Ako se povrijede odredbe zakona, konkurenti i razne udruge mogu tražiti sudsku zabranu ili tražiti naknadu štete te se također može pokrenuti kazneni postupak.

5. Što se tiče uvoznih knjiga, posljednji stavak članka 1. Zakona propisuje da "kada su uvezene knjige objavljene u Francuskoj onda maloprodajna cijene određena od strane uvoznika ne može biti manja od one koja utvrđena od strane izdavača". Uredba br 81-1068 od 3. prosinca 1981. donesena na temelju Zakona od 10. kolovoza 1981. nadalje određuje kako se glavni distributer uvezenih knjiga koji mora postupati u skladu s člankom 8. Zakona od 21. lipnja 1943 - deponiranje jednog primjerka pri Ministarstvu unutarnjih poslova - smatra uvoznikom.

6. U postupku iniciranom od nekoliko knjižara, predsjednik Regionalnog suda je naredio Thouars distribuciji da svoje maloprodajne cijene knjiga uskladi sa zakonom od 10. kolovoza 1981 ili se izloži plaćanju kazne te je ovu naredbu primijenio na Leclerc protiv kojeg je izdana obavijest trećoj strani.

7. U povodu žalbe Prizivni sud je utvrdio kako je za rješenje spora potrebno utvrditi da li Zakon od 10. kolovoza 1981. krši pravila Zajednice o slobodi tržišnog natjecanja na zajedničkom tržištu budući da znatno ograničava konkurenciju u pogledu knjiga objavljenih u Francuskoj i uvezenih knjiga, te budući da knjižare u drugim državama članicama nisu bile podvrgnute takvim ograničenjima. Stoga je prizivni sud uputio sljedeće pitanje na prethodno mišljenje:

"Tumače li se članci 3 (f) i 5 Ugovora o EEZ kao zabrana uspostave sustava u državi članici, bilo zakonom bilo propisom, koji obvezuje prodavače da prodaju knjige objavljene u toj državi članici i knjige uvezene iz druge države članice u tu državu, posebice iz drugih država članica, po cijeni koje utvrdi izdavača ili uvoznik bez mogućnosti smanjenja te cijene za više od 5%?"

8. Članka 3 (f) Ugovora o EEZ postavlja jedno od općih načela zajedničkog tržišta koje se primjenjuju u vezi s relevantnim poglavljima ugovora namijenjenih njihovoj provedbi. Isti predviđa "uspostavu sustava koji osigurava da natjecanje na zajedničkom tržištu nije narušeno" - opći cilj koji je proširen između ostalog i na pravila o tržišnom natjecanju utvrđena u poglavlju 1 naslova I dio III ugovora. Drugi stavak članka 5 Ugovora zahtijeva od država članica da 'se suzdrže od bilo kakvih mjera koje bi mogle ugroziti postizanje ciljeva' Ugovora. Stoga pitanje

upućeno od nacionalnog suda, u pogledu usklađenosti gore opisanog zakonodavstva s člancima 3 (f) i 5, nastoji utvrditi sukladnost spornog zakonodavstva s načelima i ciljevima Ugovora i s onim odredbama Ugovora koje se odnose na njihovu detaljnu provedbu.

9. Članci 2. i 3. Ugovora uspostavljaju tržište slobodnog kretanja robe u kojem uvjeti tržišnog natjecanja nisu narušeni. Taj cilj je između ostalog osiguran i člankom 30 et seq. koji zabranjuje ograničenja trgovine unutar Zajednice, na koje se upozorilo u postupku pred sudom, te člankom 85 et seq. koji sadrži pravila o tržišnom natjecanju, koja je potrebno najprije razmotriti.

Primjena članaka 3 (f), 5 i 85 Ugovora o EEZ

10 Leclerc smatra kako francuski zakon o cijenama knjiga ne uvodi državnu kontrolu cijena, već pravila koja ograničavaju konkurentnost cijena jer cijene slobodno određuju nakladnici i uvoznici. Stoga Zakon treba prvo sagledati sa stajališta pravila o tržišnom natjecanju utvrđenim u Ugovoru. U vezi toga, Leclerc tvrdi kako Zakon uspostavlja sustav kolektivnog održavanja cijena koji poduzetnici ne smiju uspostaviti sukladno članku 85 (1) ovog Ugovora i što je protivno sustav nenarušenog tržišnog natjecanja na zajedničkom tržištu koje članak 3 (f) označava kao jedan od ciljeva zajednice. Drugi stavak članka 5 Ugovora nameće državama članicama obvezu da se suzdrže od usvajanja takvih mjera jer će omogućujući poduzećima zaobilaznje ograničenja iz članaka 85 vjerojatno učiniti isti nedjelotvornim i na taj način ugroziti postizanje jednog od ciljeva Ugovora.

11. Francuska vlada smatra kako članci 3 (f) i 5 Ugovora samo utvrđuju opća načela i sami po sebi ne stvaraju obveze. S druge strane prema njihovom mišljenju članak 85 se primjenjuje samo na određene djelatnosti poduzetnika i ne može se tumačiti, čak i u svezi sa člankom 3 (f) i 5, kao zabrana državi članici da usvaja mjere koje bi možda imale učinak na slobodno tržišno natjecanje. Ograničavanje cijenovne konkurencije na razini trgovaca - cijenovna konkurencije na razini izdavača je štoviše slobodna - bi stoga trebala biti ispitana u svjetlu članka 30 et seq. koji je jedino potencijalno relevantna odredba Ugovora u ovom slučaju.

12. Komisija smatra kako se članci 3 (f) i 5 ne mogu tumačiti na takav način da uskraćuju državama članicama sve ovlasti u ekonomskoj sferi na način da im zabranjuju uplitanje u tržišno natjecanje. Budući da se članak 85 odnosi samo na djelatnosti poduzetnika, a ne na državne mjere, nego samo u iznimnom slučaju - kada država članica zahtijeva ili olakšava sklapanje zabranjenih sporazuma, poveća njihov utjecaj primjenjujući ih na treće osobe ili želi postići određeni cilj omogućujući poduzetnicima zaobilaznje pravila tržišnog natjecanja Zajednice - usvajanje takvih državnih mjera može predstavljati neispunjenja obveze iz drugog stavka članka 5 Ugovora. Komisija stoga smatra da se sukladnost spornog zakonodavstva s Ugovorom mora ocijeniti isključivo u svjetlu članka 30 et seq.

13. U skladu s ciljem utvrđenim u članku 3 (f) ugovora, sljedeće je nespojivo sa zajedničkim tržištem i zabranjeno temeljem članka 85 (1) ugovora: svi sporazumi između poduzetnika, odluke udruženja poduzetnika i usklađene prakse koje mogu utjecati na trgovinu između država članica i koje imaju za cilj ili posljedicu sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja unutar zajedničkog tržišta, a posebice onih koje izravno ili neizravno određuju kupovne ili prodajne cijene ili druge trgovinske uvjete. Dakle, članak 85 (1) obuhvaća sporazume, odluke i usklađene prakse koji ograničavaju tržišno natjecanje između poduzetnika, uz izuzetke odobrene od strane Komisije sukladno članku 85 (3) ugovora.

14. Točno je da se pravila o tržišnom natjecanju odnose na djelatnost poduzeća, a ne na nacionalno zakonodavstvo, no države članice su dužne prema drugom stavku članka 5 Ugovora osigurati, temeljem nacionalnih zakona, punu i jedinstvenu primjenu prava Zajednice ili učinkovitost provedbenih mjera, te ne smiju uvesti ili održavati na snazi mjere, pa i zakonodavne prirode, koje mogu učiniti nedjelotvornim pravila tržišnog natjecanja koja se odnose na poduzeća (presuda od 13. veljača 1969 u predmetu 14/68, Wilhelm v Bundeskartellamt, (1969) ECR 1 i presuda od 16. studenog 1977 u predmetu 13/77, Inno v Atab, (1977) ECR 2115).

15. Međutim, sporno zakonodavstvo ne zahtijeva sklapanje sporazuma između izdavača i trgovaca ili druge vrste ponašanja predviđenog člankom 85 (1) Ugovora; ono nameće izdavačima i uvoznicima zakonsku obvezu jednostrano odrediti maloprodajne cijene. Prema tome postavlja se pitanje da li nacionalno zakonodavstvo čini korporativno ponašanje zabranjeno člankom 85 (1) suvišnim zato što izdavače ili uvoznike čini odgovornim za slobodno fiksiranje cijena na malo, umanjuje učinkovitost članka 85 te je stoga u suprotnosti s drugim stavkom članka 5 Ugovora.

16. Francuska vlada, pri čemu smatra kako se članak 85 Ugovora ne odnosi na zakonodavne mjere, nastoji opravdati sporno zakonodavstvo na temelju njegov cilja - zaštititi knjige kao kulturni medij od nepovoljnog utjecaja koja bi nesputana konkurencija u cijenama na malo mogla imati na raznolikosti i kulturnu razinu izdavanja. Francuska vlada nadalje tvrdi kako je takvo zakonodavstvo nužno radi očuvanja specijalističkih knjižara suočenih s konkurencijom iz drugih distribucijskih kanala koji se oslanjaju na politiku smanjenja marži i ograničeni izbor naslova te kako bi se spriječio mali broj velikih distributora da budu u mogućnosti nametnuti svoju volju izdavačima na štetu pjesničkih, znanstvenih i kreativnih radova. Stoga je sustav neophodan kako bi se očuvala knjiga kao sredstvo kulture te postoji ekvivalent tom sustavu u većini država članica.

17. Komisija, koja također smatra kako se članak 85 ni u svezi sa člankom 5 ne primjenjuje na slučaj kao što je ovaj, ne dijeli stajalište francuska vlade o procjeni stanja tržišnog natjecanja u trgovini knjigama. Oспорava korisnost i potrebitost posebnih državnih pravila glede trgovine knjiga. Ipak priznaje kako nakladnici i knjižare imaju ugovore o održavanju maloprodajnih cijena ili prakse u tom smislu u većini država članica, iako različiti nacionalni sustavi pokazuju velike razlike od jedne države članice do druge s obzirom na njihovu primjenu i detaljna pravila.

18. Vidljivo je da je Komisija, koja je javno izjavila svoju namjeru da istraži sve te sustave i prakse, još nije uspjela dovršiti istragu sa zaključkom ili s određenjem koji pristup usvojiti s obzirom na ovlasti dodijeljene Ugovorom i Uredbom br 17 od 30. listopada 1962. Štoviše, do sada nije podnijela bilo koji prijedlog mjera Vijeću. Niti je pokrenula ijedan postupak prema članku 85 ugovora s ciljem zabrane nacionalnih sustava i postupaka za određivanje cijene knjiga.

19. Jedina odluka Komisije koja se odnosi na određivanje cijena knjiga se odnosila na transnacionalne ugovora između trgovačkih udruženja u dvije države članice koje je Sud smatrao nespojivim s člankom 85 (1) Ugovora u svojoj presudi od 17. siječnja 1984 u spojeni predmetima 43 i 63 / 82 (Vbvb and Vbbb v Commission, (1984) ECR 19). U toj presudi Sud je utvrdio kako nacionalne zakonodavne ili sudske prakse, čak i na pretpostavci da su zajedničke svim zemljama članicama, ne mogu prevladati primjenu pravila o tržišnom natjecanju utvrđenim Ugovorom. No, niti Komisija niti Sud u svojoj odluci nije zauzeo stajalište o sukladnosti samo nacionalnih ugovora o određivanju cijena i članka 85 Ugovora.

20. Stoga je jasno da čisti nacionalni sustavi i prakse u trgovini knjigama još nisu podvrgnuti politici tržišnog natjecanja Zajednice koje bi se države članice morale pridržavati sukladno svojoj obvezi da se suzdrže od bilo kakvih mjera koje bi mogle ugroziti postizanje ciljeva Ugovora. Stoga slijedi da s gledišta prava zajednice, obveze države članice prema članku 5 Ugovora o EEZ u svezi sa člankom 3 (f) i 85. nisu dovoljno određene kako bi ih sprječavaju od usvajanja ovakvih zakone o tržišnom natjecanju glede maloprodajnih cijena knjiga, pod uvjetom da je takvo zakonodavstvo u skladu s drugim specifičnim odredbama Ugovora, posebice onih koji se odnose na slobodu kretanje robe. Stoga je potrebno uzeti u obzir te odredbe Ugovora.

Primjena članaka 30 i 36 Ugovora o EEZ

21. Komisija smatra kako je sporno zakonodavstvo mjera s istovrsnim učinkom količinskom ograničenju uvoza koje je suprotno članku 30 Ugovora. Komisija napominje da se dvije odredbe Zakona od 10. kolovoza 1981 odnose na uvezene knjige, i to: prvo, cijenu uvozne knjige utvrđuje uvoznik, a glavni distributer smatra se u ovu svrhu uvoznikom i, drugo, kada se knjiga izdana u Francuskoj uvozi, njezina maloprodajna cijena ne može biti niža od one određene od izdavača. S Komisijinog stajališta, te dvije odredbe otežavaju uvoz onemogućujući uvoznike da naplate niže cijene te sprječavaju njihov prodor na francusko tržište pomoću cijenovne konkurencije. Leclerc u biti izražava isto stajalište.

22. Francuska vlada tvrdi kako sporno zakonodavstvo nije u suprotnosti s člankom 30. budući da je svaka država članica slobodna regulirati domaću trgovinu. Ograničenje maloprodajne cijene ni na koji način ne ograničava uvoz. Uvozne i domaće knjige su u tom pogledu tretirane na isti način. Glavni distributer je odgovoran za određivanje cijena stranih knjiga jer on ima jednaku komercijalnu ulogu na domaćem tržištu koju obavlja francusk izdavač u distribuciji knjiga. Francuska vlada tvrdi kako je odredba koja se odnosi na knjige objavljene u Francuskoj i

ponovno uvezene od vitalne važnosti za koherentnost zakonodavstvo u cijelini te kako bi se spriječio ponovni uvoz knjiga u svrhu zaobilaženja zakona.

23. Članak 30 Ugovora o EEZ zabranjuje količinska ograničenja na uvoz i sve mjere s jednakim učinkom u trgovini između zemalja članica. Sud je dosljedno smatrao da se prema tom članku bilo kakva nacionalnih mjera koja je u stanju ometati trgovinu unutar Zajednice, izravno ili neizravno, stvarno ili potencijalno, smatra mjerom s istovrsnim učinkom količinskom ograničenju. Na primjer to bi bio slučaj kada nacionalno zakonodavstvo tretira različito domaće proizvoda od uvezenih proizvoda ili na bilo koji način stavlja u nepovoljniji položaj plasman uvoznih proizvoda u odnosu na domaće proizvode.

24. Stoga se u obzir moraju uzeti dvije različite situacije u kojima se nacionalno zakonodavstvo primjenjuje: prva situacija u kojoj je knjiga objavljena u drugoj državi članici i uvezena u odnosu državu članicu i, druga situacija, kada je knjiga objavljena u državi članici i ponovno uvezena nakon izvoz u druge države članice.

25. Što se tiče knjiga objavljenih u drugoj državi članici koje se uvoze u odnosu državu članicu, odredba prema kojoj je maloprodajna cijena određena od uvoznika odgovornog za poštivanje zakonske obveze deponiranja jednog primjerka svakog uvezenog naslova pri mjerodavnim tijelima, tj, glavni distributer, prenosi odgovornost za određivanje maloprodajne cijene na trgovca na različitim stupnju prodajnog procesa od komercijalnih izdavača te onemogućava da bilo koji drugi uvoznik istu knjigu naplati po maloprodajnoj cijeni u uvoznjoj državi koju smatra odgovarajućom s obzirom na cijenu koštanja u državi u kojoj je ta knjiga objavljena. Za razliku od tvrdnje francuske vlade, takva odredba ne samo da transponira pravila koja se primjenjuju na domaće knjige na uvozne knjige, već stvara posebna pravila za uvezene knjige koja mogu ometati trgovinu između država članica. Takva odredba se mora smatrati mjerom s istovrsnim učinkom količinskom ograničenju uvoza što je suprotno članku 30 Ugovora o EEZ.

26. S druge strane, u opsegu u kojem zakon se primjenjuje na knjige objavljene u državi članici i ponovno uvezene nakon izvoz u drugu državu članicu, odredbe koje zahtijevaju da se takve knjige prodaju po maloprodajnoj cijeni utvrđenoj od nakladnika ne razlikuje domaće i uvezene knjige. Ipak, takva odredba obeshrabruje plasiranje ponovno uvezenih knjiga jer sprečava uvoznika da korist iz ostvarene niže cijene u izvoznjoj državi članici prenese u maloprodajnu cijenu. Prema tome, to predstavlja mjeru s istovrsnim učinkom količinskom ograničenju uvoza što je suprotno članku 30.

27. Međutim, gore navedeno se ne odnosi kada se ustanovi da je knjiga u pitanju izvezena isključivo u svrhu ponovnog uvoza kako bi se izbjegla primjena zakonodavstvo u pitanju.

28. Francuska vlada se kao opravdanje za dvije sporne odredbe poziva na zaštitu potrošača, referirajući se na svoje stajalište kako knjige kao kulturni mediji trebaju biti zaštićene.

29 Što se toga tiče mora se napomenuti kako nacionalna zakonodavstva koje zahtijeva od trgovca da se pridržava određene maloprodajne cijene i destimulira plasman uvoznih proizvoda se može opravdati samo u pogledu razloga navedenih u članku 36 ugovora.

30 Budući da odstupa od temeljnih načela Ugovora, članak 36 se mora tumačiti usko i njegova primjena se ne može se proširiti na ciljeve koji nisu izričito navedeni u istom. Ni zaštita potrošača interesa ni zaštita stvaralaštva i kulturne raznolikosti na području izdavačke djelatnosti se ne navodi u članku 36 te se stoga navedeni članak ne može primijeniti.

31 Na pitanja koje je uputio Prizivni sud mora se odgovoriti na sljedeći način:

1. Sa stajališta prava Zajednice, drugi stavak članka 5 Ugovora o EEZ u svezi sa člankom 3 (f) i 85, ne zabranjuje državama članicama da donesu zakone kojima maloprodajne cijene knjige moraju biti određene od strane izdavača ili uvoznika i koja je obvezujuća za sve trgovce, pod uvjetom da je takvo zakonodavstvo u skladu s drugim specifičnim odredbama ugovora, posebice onima koje se odnose na slobodno kretanje robe.

2. U kontekstu nacionalnog zakonodavstva o cijeni knjiga, sljedeće mjere predstavljaju mjere s istovrsnim učinkom kao količinska ograničenja na uvoz suprotno članku 30 Ugovora:

(a) odredbe kojima uvoznik odgovoran za poštovanje zakonske obveze o deponjiranju jednog primjerka svake uvezene knjige pri nadležnim tijelima, to jest glavni distributer, je odgovoran za određivanje cijena na malo i

(b) odredbe koje zahtijevaju da maloprodajna cijena određena od izdavača se primjenjuje na knjige objavljene u odnosnoj državi članici i ponovno uvezene nakon izvoza u druge države članice, osim ako se ne utvrdi da su te knjige izvezeno isključivo u svrhu ponovnog uvoza u cilju zaobilaženja zakonodavstva u pitanju.

Odluka o troškovima

Troškovi

32 Troškovi koje su pretrpjele vlada Francuske i Komisija Europskih zajednica, koji su Sudu podnijeli pisana očitovanja, ne nadoknađuju se. Budući da, kad je riječ o strankama u glavnome sporu, ovaj postupak ima narav jednog od koraka u postupku koji je u tijeku pred nacionalnim sudom, odluku o troškovima donosi taj sud.

Operativni dio

Na toj osnovi, Sud u odgovoru na pitanje koje mu je uputio Prizivni Sud odlukom od 28. rujna 1983, Sud je odlučio:

1. Sa stajališta prava Zajednice, drugi stavak članka 5 Ugovora o EEZ u svezi sa člankom 3 (f) i 85, ne zabranjuje državama članicama da donesu zakone kojima maloprodajne cijene knjige moraju biti određene od strane izdavača ili uvoznika i koja je obvezujuća za sve trgovce, pod uvjetom da je takvo zakonodavstvo u skladu s drugim specifičnim odredbama ugovora, posebice onima koje se odnose na slobodno kretanje robe.

2. U kontekstu nacionalnog zakonodavstva o cijeni knjiga, sljedeće mjere predstavljaju mjere s istovrsnim učinkom kao količinska ograničenja na uvoz suprotno članku 30 Ugovora:

(a) odredbe kojima uvoznik odgovoran za poštovanje zakonske obveze o deponjiranju jednog primjerka svake uvezene knjige pri nadležnim tijelima, to jest glavni distributer, je odgovoran za određivanje cijena na malo i

(b) odredbe koje zahtijevaju da maloprodajna cijena određena od izdavača se primjenjuje na knjige objavljene u odnosnoj državi članici i ponovno uvezene nakon izvoza u druge države članice, osim ako se ne utvrdi da su te knjige izvezeno isključivo u svrhu ponovnog uvoza u cilju zaobilaženja zakonodavstva u pitanju.